

ВІДГУК

**офіційного опонента-доктора юридичних наук, професора
Попової Світлани Миколаївни на дисертацію
Брезневича Олексія Васильовича на тему «Поліцейські адміністративні
послуги в Україні», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 - адміністративне право і
процес; фінансове право; інформаційне право**

1. Ступінь актуальності теми дисертаційного дослідження. В умовах повномасштабної затяжної російсько-української війни, що розгорнула країна-агресор на території України, вельми актуальною є діяльність поліцейських Національної поліції України, які несуть службу у посиленому режимі та надають адміністративні послуги. Така напружена й ефективна робота органів поліції щодо забезпечення прав громадян в умовах російської військової агресії забезпечує належний рівень авторитету поліції. Адже поліцейські виконують не лише функції захисту громадського порядку та боротьби зі злочинністю, але й забезпечують надання адміністративних послуг, які мають вирішальне значення для стабільності в суспільстві, підтримки правопорядку та допомоги населенню. Це і регулювання переселення внутрішньо переміщених осіб, і документування та оформлення громадян, профілактика злочинності та контроль за зброєю, адміністративна допомога військовим та їхнім родинам, координація з іншими державними службами та ін.

Однак питання надання відповідних поліцейських послуг, потреби підняття рівня довіри населення до Національної поліції України, а також виправлення теоретичних, правотворчих та правозастосовних невідповідностей в аналізованій сфері вимагають подальшого вирішення та удосконалення.

З огляду на зазначене вище, актуальність та своєчасність дисертаційного дослідження Березневича Олексія Васильовича на тему «Поліцейські адміністративні послуги в Україні» не викликає жодних

сумнівів, адже його результати дозволять вирішити ряд проблем практичного та теоретичного характеру.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження узгоджується з положеннями Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р, Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 р. № 312-р. Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 01201Л 05390).

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна.

Достовірність та теоретична обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, які сформульовані в дисертаційному дослідженні, забезпечена, в першу чергу, достатнім обсягом теоретичного та практичного матеріалу, що був опрацьований дисертантом під час підготовки та написання дисертаційного дослідження, а також застосуванням широкого спектру загальнонаукових, філософських та спеціальних методів наукового пізнання для отримання пропозицій та висновків.

Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Робота складається із вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел. Структура повністю відповідає цілям і задачам дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним

аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань.

Характеризуючи ступінь обґрунтованості наукових положень необхідно вказати, що методологічною основою дисертаційного дослідження виступають загальнонаукові загальнофілософські, загальнологічні та спеціально-юридичні методи наукового пізнання, використання яких дозволило здобувану повністю реалізувати мету роботи та розв'язати поставлені завдання, отримавши науково-обґрунтовані висновки.

Метод системного підходу, як головний серед загальнонаукових методів, надав можливість здійснити науковий аналіз об'єкта як цілісної множини правових елементів в сукупності їх взаємних відносин, урегульованих нормами адміністративного права (підрозділи 1.1., 1.2, 1.3, 2.1, 3.1). За допомогою загальнофілософського методу діалектики було з'ясовано юридичну природу примусових поліцейських адміністративних послуг (підрозділ 2.3). Загальнологічні методи дедукції та індукції широко використовувалися для формування висновків та наукової новизни (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.4, 3.1). Методи аналізу і синтезу забезпечили розкладання складних суспільних відносин у сфері надання поліцейських адміністративних послуг на «елементарні» юридичні складові та побудову на їх основі наукових узагальнень нової якості (підрозділи 1.1, 2.1). За допомогою логіко-сигматичного методу наукового пізнання проаналізовано й узагальнено доктринальні підходи учених до досліджуваної проблематики. Формально-догматичний метод наукового пізнання юридичних явищ використовувався для з'ясування змісту чинного законодавства (в усіх підрозділах дисертації). Соціологічний метод було використано під час проведення соціологічного опитування та узагальнення його результатів (додаток В). Компаративістичний метод дав можливість виявити та узагальнити європейський досвід (підрозділ 3.1). Методи правового прогнозування та юридичної техніки забезпечили удосконалення

засад та напрямків чинного законодавства з метою підвищення ефективності надання поліцейських адміністративних послуг в Україні (підрозділ 3.2).

Відповідною гарантією достовірності та теоретичної обґрунтованості наукових положень висновків та рекомендацій, сформульованих автором є вірно поставлена мета та завдання дослідження, логіка викладеного матеріалу. **Мета роботи** полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу норм законодавства, поглиблених наукових позицій та практики діяльності органів поліції, розкрити сутність та зміст поліцейських адміністративних послуг в Україні, сформувавши нові науково-теоретичні та практичні висновки, узагальнення та рекомендації.

Виходячи з аналізу основної частини дисертації, мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Об'єктом дослідження виступили суспільні відносини, що виникають під час надання поліцейськими (органами і підрозділами) Національної поліції поліцейських адміністративних послуг в Україні. Предмет дослідження - поліцейські адміністративні послуги в Україні.

Структура дисертаційної роботи дозволила автору повно охопити предмет дисертаційного дослідження.

Справляє позитивне враження джерельна база роботи, крім того, включені до списку використаної літератури, насамперед зарубіжної, свідчать про ґрунтовне опрацювання проблеми, і високий рівень наукової підготовки автора, його наукову зрілість.

У вступі здійснюється обґрунтування вибору теми дослідження, зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення одержаних результатів, надано відомості щодо їх упровадження та апробації, а також структуру й обсяг дисертації.

У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретико-правові засади поліцейських адміністративних послуг в Україні» з авторської позиції визначено сутність та зміст поліцейських адміністративних послуг в Україні, узагальнено принципи надання поліцейських адміністративних послуг в Україні та розкрито адміністративно-правовий статус суб'єктів надання поліцейських адміністративних послуг в Україні.

У другому розділі дисертаційної роботи «Види адміністративних поліцейських послуг в Україні» визначено та охарактеризовано адміністративно-сервісні та адміністративно-владні поліцейські адміністративні послуги в Україні, інформаційні поліцейські адміністративні послуги в Україні, а також превентивні та примусові поліцейські адміністративні послуги в Україні.

У третьому розділі «Європейський досвід та удосконалення поліцейських адміністративних послуг в Україні» розкрито Європейський досвід надання поліцейських послуг та виділено напрямки удосконалення законодавства щодо поліцейських адміністративних послуг в Україні.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, у яких на основі комплексного аналізу теорії адміністративного права, норм законодавства, поглиблених наукових позицій та адміністративної практики діяльності органів поліції розкрито питання надання поліцейських адміністративних послуг в Україні, сформовано нові науково-теоретичні й практичні висновки, узагальнення та рекомендації щодо їх удосконалення.

4. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій.

Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати, що дисертаційна робота за характером і змістом розкритих питань є новим, комплексним дослідженням в науці адміністративного права, що системно, у логічній послідовності розкриває засади, сутність і змістовні характеристики поліцейських адміністративних послуг в Україні, в

результаті чого сформовано низку нових науково-теоретичних та практичних висновків, узагальнень та рекомендацій.

Зокрема заслуговують на увагу наукові положення щодо адміністративно-правового статусу суб'єктів надання поліцейських адміністративних послуг в Україні, який визначається цілями, завданнями, організаційною структурою та компетенцією підрозділів поліції, включаючи патрульну поліцію, поліцію охорони та поліцію превентивного блоку. В роботі з'ясовано, що поліцейські адміністративні послуги є комплексною діяльністю, яка здійснюється через організаційні структури та безпосередньо поліцейськими, а адміністративно-правовий статус патрульної поліції визначається її функціями та повноваженнями, отриманими для ефективного надання поліцейських адміністративних послуг і підвищення довіри населення. Також визначено, що територіальні підрозділи створюються на місцях із урахуванням адміністративно-територіального устрою України за критерієм максимального наближення до територіальних громад, зокрема через поліцейські станції. У дисертації розкрито доктринальне поняття поліцейської адміністративної послуги як виду надання поліцейських послуг у секторах адміністративної діяльності Національної поліції, що об'єднує низку послідовних адміністративних дій поліцейських (органів, підрозділів), які здійснюються за відповідною адміністративною процедурою зі спільними ознаками, що характеризують правовий стан відповідно до строків, становлення, розгортання та завершеності.

Слід виділити теоретичні положення щодо структури поліцейських адміністративних послуг і законодавство через упровадження проекту Закону України «Про підвищення ефективності надання поліцейській послуг», внесення доповнення до Закону України «Про Національну поліцію», де сформовано законодавче визначення «поліцейська послуга», норми якого отримали подальшу авторську деталізацію в підзаконному нормативно-правовому акті, який за наказом МВС України має затвердити «Порядок

надання поліцейських послуг поліцейськими, органами (підрозділами) Національної поліції України».

Таким чином, ознайомлення із науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення і висновки, які виносяться здобувачем на захист, мають відповідний, високий ступінь наукової новизни. Дисертаційне дослідження має обґрунтовані та достовірні наукові висновки, які доповнюють існуючі позиції науковців або по-новому надають вирішення існуючих проблем надання поліцейських адміністративних послуг в Україні. Елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

5. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані й аргументовані в дисертаційному дослідженні висновки, теоретичні положення та конкретні пропозиції впроваджено та надалі можуть бути використані у:

- науково-дослідній сфері - для подальшого вивчення особливостей та сутності адміністративної сервісної діяльності Національної поліції України з питань надання поліцейських послуг (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

- практичній діяльності - для вдосконалення практичної діяльності підрозділів поліції превентивної діяльності при наданні поліцейських послуг (акт упровадження Управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції в Херсонській області);

- освітньому процесі - під час розроблення та викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права» (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

Отже, дисертаційна робота може виступати теоретичною основою для проведення науково-прикладних досліджень у сфері діяльності органів

поліції. Висновки та рекомендації, що сформовані автором, можуть бути враховані при вдосконаленні чинного національного законодавства.

6. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено в 7 наукових працях, серед яких: 5 статей - у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук, 2 наукові праці - у збірниках наукових доповідей, оприлюднених двох міжнародних науково-практичних конференціях. Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертанта, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Ознайомлення з текстом дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом робота відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті роботи відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого наукового дослідження.

7. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності.

Дисертаційна робота Березневича Олексія Васильовича на тему «Поліцейські адміністративні послуги в Україні» є самостійно написаною кваліфікаційною науковою працею із науково-обґрунтованими висновками та рекомендаціями, які виставлені автором для публічного захисту.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування.

Автором дотримано норми законодавства про авторське право і суміжні права та надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Отже, у дисертаційному дослідженні Березневича Олексія Васильовича на тему «Поліцейські адміністративні послуги в Україні» відсутні порушення академічної доброчесності.

8. Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення

Позитивно оцінюючи положення дисертаційного дослідження Березневича Олексія Васильовича на тему «Поліцейські адміністративні послуги в Україні», варто зазначити окремі дискусійні питання роботи, які потребують уточнення, додаткового обґрунтування чи пояснення:

1. У підрозділі 1.1. (стор. 42 - 43) надано визначення поняття «поліцейська адміністративна послуга», яке потребує пояснення та уточнення, адже сама «послуга...» - це і є «дія чи діяльність...», але ж не «засади та засоби діяльності», тому у дисертаційному дослідженні слід акцентувати увагу на уточненні понятійного апарату.

2. У підрозділі 1.3 при визначенні статусу суб'єктів надання поліцейських адміністративних послуг в Україні, крім завдань та функцій, прав та обов'язків, компетенції та повноважень, дисертанту слушно було б розкрити відповідальність таких суб'єктів надання поліцейських адміністративних послуг.

3. Дисертаційна робота тільки виграла б, якщо б її підрозділи, зокрема 2.1, 2.2 та 2.3, у яких характеризуються види поліцейських адміністративних послуг, були наповнені статистичними даними, цифрами та порівняльним аналізом.

4. У підрозділі 3.1 «Європейський досвід надання поліцейських послуг», дисертант проаналізував досвід, Великої Британії, Франції, Польщі та Словаччини. У той же час авторові варто було б також звернути увагу на

досвід й інших країн Європейського Союзу, а також на досвід такої могутньої країни, як Сполучені Штати Америки.

5. В умовах поєднання зусиль населення України та поліцейських у боротьбі проти агресора велику роль відіграють громадські об'єднання та благодійні організації. Дисертанту необхідно було розкрити взаємозв'язок та взаємодію органів Національної поліції України з громадськими об'єднаннями, зокрема благодійними організаціями та фондами.

6. Цілком обгрунтованою є пропозиція дисертанта щодо необхідності розробки та ухвалення спеціального Закону України «Про застосування або використання засобів примусу та вогнепальної зброї» (підрозділ 3.2), адже підстави та порядок застосування спеціальних засобів і вогнепальної зброї мають бути однаковими для всіх правоохоронних органів. У той же час авторові варто було б надати власні пропозиції щодо проекту такого правового акту.

Однак вищенаведені зауваження істотно не впливають на високі здобутки роботи та на загальну позитивну оцінку дисертації, обумовлену відзначеними вище актуальністю, ступенем достовірності, обгрунтованістю та новизною основних її результатів, а лише характеризують складність проблематики, що досліджується.

9. Загальні висновки про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Березневича Олексія Васильовича на тему «Поліцейські адміністративні послуги в Україні» є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, в якій отримані нові науково обгрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання. Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обгрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України.

Таким чином, дисертаційна робота Березневича Олексія Васильовича на тему «Поліцейські адміністративні послуги в Україні », представлена на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, відповідає вимогам до Постанови Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 «Про порядок присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», основним вимогам до дисертацій та іншим керівним документам Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України, що висуваються до дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук, а її автор - Березневий Олексій Васильович - заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

**Офіційний опонент -
професор кафедри правоохоронної діяльності**

**Навчально-наукового інституту № 5
Харківського національного університету
внутрішніх справ,**

доктор юридичних наук, професор

Світлана ПОПОВА